

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Ruhnu Vallavalitsus
ruhnu@ruhnu.ee
Vallamaja
Ruhnu vald, 93001

13.02.2026 nr 5.1-3/4692-1

JÄRELEVALVE KOKKUVÕTE

ÜLDSÄTTED

Järelevalve õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3.

Järelevalve teostamisel kontrolliti kohaliku omavalitsuse üksuse (edaspidi KOV) korraldatavate sotsiaalteenuste (koduteenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus (edaspidi ÜHteenus), tugiisikuteenus, isikliku abistaja teenus, sotsiaaltransporditeenus ja eluruumi tagamine) korraldamist ja kättesaadavuse tagamist Ruhnu Vallavalitsuses.

Järelevalve teostaja: Sotsiaalkindlustusameti (edaspidi SKA) üldosakonna järelevalve talituse järelevalve peaspetsialist Ülle Sihver.

Järelevalve läbiviimise aeg: 19.12.2025 – 13.02.2026.

Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: dokumentide esitamine, vaatlus ja analüüs, seletuste andmine, e-kirjavahetus. Järelevalvemenetluse ajal oli järelevalve teostajal juurdepääs sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri (edaspidi STAR) Ruhnu Vallavalitsuse menetlustele.

Järelevalvetoimingutes osales Ruhnu Vallavalitsuse vallasekretär Tiina Allik (edaspidi vallasekretär).

JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas, et Ruhnu Vallavalitsus ei ole järginud järgmisi õigusaktides sätestatud kohustusi:

1. **SHS § 15 lõiked 1 ja 2**, mille kohaselt KOV selgitab välja abi saamiseks pöördunud isiku abivajaduse ja sellele vastava abi ulatuse ning korraldab abi osutamist või aitab abi saamiseks vajalikes tegevustes. Abivajaduse väljaselgitamisel lähtutakse terviklikust lähenemisest isiku abivajadusele, võttes arvesse tema toimetulekut ja ühiskonnaelus osalemist mõjutavaid asjaolusid.

Kontrollitud koduteenuse ja ÜHteenuse menetlustes ei ole Ruhnu Vallavalitsus lähtunud terviklikust lähenemisest isiku abivajadusele ega selgitanud välja abi saamiseks pöördunud isiku abivajadust ja sellele vastava abi ulatust.

2. **SHS § 18 lõige 1**, mille kohaselt koduteenuse osutamise perioodil kõrvalabi vajaduse määra muutumisel isiku tegevusvõime või elukeskkonna tõttu tuleb läbi viia korduv hindamine.

Ruhnu Vallavalitsus ei ole korduvat hindamist läbi viinud.

3. **SHS § 18 lõige 2**, mille kohaselt tuleb vallavalitsusel koostada koostöös teenust saava isiku ja teenuseosutajaga teenuse osutamise haldusakt või haldusleping, määrates selles muu hulgas kindlaks kõrvalabi vajaduse määrast tulenevad toimingud, mis tagavad isiku iseseisva toimetuleku kodustes tingimustes.

Ruhnu Vallavalitsus ei ole koostanud koostöös teenust saava isikuga teenuse osutamise haldusakti ega halduslepingut.

Arvestades, et kontrollitud koduteenuse menetlused pärinevad aastatest 2022–2024 ja ÜHteenuse menetlus aastast 2025 ning käesoleval ajal Ruhnu Vallavalitsus ühelegi inimesele sotsiaalteenuseid ei osuta, on punktides 1–3 tuvastatud rikkumised võimalik vältida uute menetluste korrektse läbiviimisega. Sel põhjusel ei pea SKA otstarbekaks teha ettekirjutust tuvastatud rikkumiste kõrvaldamiseks.

SKA lõpetab järelevalvemenetluse.

JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

Haldusjärelevalve algatati 19.12.2025 ning Ruhnu Vallavalitsusele saadeti algatamise teade (registreerimisnumber SKA dokumendihaldussüsteemis Delta 5.1-3/31915-1). Sotsiaalteenuste korraldamisega seotud küsimustele andis selgitusi vallasekretär, vestlus toimus e-kanali vahendusel 02.02.2026. Ruhnu Vallavalitsuses ei ole varasemalt täisealistele korraldatavate ja osutatavate sotsiaalteenuste haldusjärelevalvet läbi viidud.

1. Ruhnu valla üldandmed ja täisealistele sotsiaalteenuste korraldamine

1.1. Ruhnu valla pindala on 11,9 km², pikkus 5,5 km ja laius 3,5 km. Ruhnu vallas elab 01.01.2026 seisuga 169 elanikku, neist 65-aastaseid ja vanemaid 35 (umbes 20,7 %). Kodulehel esitatud teabe kohaselt on Ruhnu saarel 29 majapidamist, kus elab aastaringelt ligikaudu 70 inimest.

Vallavalitsusel puuduvad hallatavad sotsiaalasutused ning valla haldusterritooriumil ei asu hooldekodusid. Vallasekretäri selgituste kohaselt elab seisuga 02.02.2026 Ruhnus igapäevaselt 55 inimest, kellest vanim on 67-aastane. Väikeses kogukonnas on oluline inimeste omavaheline tugi, igapäevane märkamine ja aktiivne osalus kohaliku elu korraldamises. Ruhnu sotsiaalne turvavõrk toimib eelkõige kogukonna tiheda koostöö ja ühiselt panustamise kaudu.

1.2. KOVi korraldatavate ja osutatavate sotsiaalteenuste loetelu, teenuste kirjeldused, taotlemise kord ning ametnike kontaktandmed on avalikustatud valla kodulehel sotsiaalteenuste rubriigis.

1.3. Seisuga 02.02.2026 ei ole Ruhnu vallas ühtegi inimest sotsiaalteenusel.

S-veebi aruannete põhjal ei osutatud aastatel 2024–2025 isikliku abistaja teenust, tugiisikuteenust, sotsiaaltransporditeenust ega eluruumi tagamise teenust. Koduteenust osutati 2024. aastal kolmele inimesele; 2025. aastal koduteenusel inimesi ei olnud. 01.07.2023 jõustunud hooldereformi järgselt on ÜHteenusel viibinud üks inimene, kestusega neli kuud 2025. aastal.

1.4. Ruhnu Vallavolikogu kinnitas vallavalitsuse struktuuri 20.02.2025.¹ Struktuuris on ette nähtud vallavanema, vallasekretäri, pearaamatupidaja ja planeeringute spetsialisti ametikohad ning vallavara haldaja ja arendustöötaja töökohad. Struktuurist on täidetud kolm kohta: valitud on vallavanem ning teenistuses on vallasekretär ja pearaamatupidaja. Teenistujate kontaktandmed, ametijuhendid ja hariduse andmed on avalikustatud kodulehel.

1.5. Täisealistele sotsiaalteenuste korraldamine ja määramine ning sotsiaaltoetuste maksmine on vallasekretäri täidetavad lisaülesanded. Vallasekretäri ametijuhendit ei ole pärast selle 2009.

¹ Ruhnu Vallavolikogu 20.02.2025 otsus nr 04 „Valla ametiasutuse struktuuri, teenistus- ja töökohtade koosseisu ja palgamäärade kinnitamine“.

aastal vastu võtmist muudetud. Ametijuhendi punktis 4 on kirjeldatud vallasekretäri teenistusülesanded sotsiaaltöö valdkonnas: koolikohustuslike laste arvestuse pidamine ja koolikohustuse täitmise kontrollimine; arvestuse pidamine sotsiaalabi või hooldust vajavate inimeste kohta; sotsiaalhooldusala statistika kogumine ja edastamine; ettepanekute tegemine vallavalitsusele sotsiaalhoolekandele ettenähtud rahaliste vahendite kasutamiseks ja ümberpaigutamiseks; sotsiaaltoetuste, sh toimetulekutoetuse maksmise ja arvestamise korraldamine. Sotsiaaltöötaja ülesanded on kirjas ka korras (nt § 27, § 32, § 40 lõiked 1 ja 2).

1.6. Vallasekretäri selgituste kohaselt ei ole eraldi sotsiaaltöötaja ametikoha loomine otstarbekas, kuna sotsiaalhoolekandelisi küsimusi tuleb lahendada harva. Vaatamata ametikoha puudumisele on elanikele vajalik abi, sealhulgas sotsiaalhoolekandelised teenused ja toetused, alati korraldatud ja kedagi abita ei jäeta. Kuigi seisuga 02.02.2026 sotsiaalteenuseid täisealistele ei osutata, kinnitab vallasekretär, et vajaduse tekkimisel on olemas valmisolek abivajadus välja selgitada, abi korraldada ning teenus osutada.

2. Sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord

2.1. **SHS § 14 lõike 1** kohaselt kehtestab KOV sotsiaalhoolekandelise abi andmise korra, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjeldust ja rahastamist ning nende taotlemise tingimusi ja korda. Ruhnu vallas on SHS 2. peatüki 2. jaos sätestatud sotsiaalteenuste kirjeldused, rahastamise põhimõtted ning taotlemise ja määramise tingimused kehtestatud Ruhnu Vallavolikogu 15.02.2018 [määrusega nr 2](#) "Sotsiaalhoolekandelise abi andmise tingimused ja kord Ruhnu vallas" (edaspidi kord), see on kättesaadav kodulehel kirjeldatud [sotsiaalteenuste](#) juures.

2.2. Sotsiaalteenuste menetluste kontrollil ilmnes, et kõiki korras sätestatud korralduslikke aluseid ei järgita. Näited:

- Korra § 6 lõige 3 sätestab, et sotsiaalteenuse osutamine või mitteosutamine otsustatakse haldusaktiga ja/või halduslepinguga. Koduteenuse menetlustes Ruhnu Vallavalitsus haldusakti ja/või halduslepingut koostanud ei ole.
- Korra § 32 on sätestatud, et koduteenuste osutamise otsustamiseks peab sotsiaaltöötaja tegema dokumentide laekumist seitsme päeva jooksul kodukülastuse ning hindama taotleja toimetulekuvõimet hooldusvajaduse hindamistestiga. Vallavalitsusel hindamistesti ei ole ja taotleja toimetulekuvõime ja koduteenuse vajaduse väljaselgitamine on jäetud dokumenteerimata.

2.3. SKA seisukoht: SHS § 14 lõikes 1 sätestatud nõue sotsiaalhoolekandelise abi andmise korra kehtestamiseks on Ruhnu vallas täidetud – kord kehtib ja on avalikkusele kättesaadav. Sotsiaalteenuste menetluste läbiviimisel tuleb vallavalitsusel juhendada kehtestatud korrast ning tagada selles sätestatud menetluslike ja korralduslike nõuete järgimine.

3. Kohaliku omavalitsuse üksuse sotsiaaltöötajale esitatavate nõuete täitmine

3.1. **SHS § 4 punkti 3** kohaselt on sotsiaaltöötaja sotsiaalhoolekandes töötav vastava erialase ettevalmistusega kõrgharidusega isik. **SHS § 16¹** sätestab, et sotsiaaltöötajana võib ametisse nimetada isiku, kellele on kutseseaduse alusel välja antud sotsiaaltöötaja kutse või kellel on riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sellele vastav kvalifikatsioon. Nimetatud säte jõustus 08.05.2022. Nõuetele vastava kvalifikatsiooni omandamiseks kehtib üleminekuaeg kuni 01.07.2026 nendele sotsiaaltöötajatele, kellel puudub erialane kõrgharidus, sellele vastav kvalifikatsioon või sotsiaaltöötaja kutse. Enne 08.05.2022 kehtinud regulatsiooni kohaselt võis sotsiaaltöötajana töötada mistahes kõrgharidusega isik, kui tal oli lisaks erialane ettevalmistus.

3.2. Ruhnu Vallavalitsuses täidab sotsiaaltöötaja teenistusülesandeid vallasekretär, kellel on kõrgharidus majandus-kaubandusökonoomikas (Tartu Ülikool, 1993). Vallasekretäri [ametijuhendis](#) on kehtestatud nõuded keskharidusele ning juristi kvalifikatsioon või tunnistus vastavuse kohta Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud kutsenõuetele. Sotsiaaltöötajale seadusega ette nähtud haridus- ja kutsenõudeid ametijuhendis ei kajastata.

3.3. SKA seisukoht: järelevalve läbiviimise ajal vastas sotsiaaltöötaja ülesandeid täitev vallasekretär kehtivatele nõuetele. Enne 08.05.2022 kehtinud SHSi regulatsiooni järgi võis sotsiaaltöötajana töötada mistahes kõrgharidusega isik, kui tal oli vajalik erialane ettevalmistus. Alates 01.07.2026 peab sotsiaaltöötaja vastama SHS § 16¹ sätestatud haridus- või kutsenõuetele.

4. Sotsiaalhoolekandelse abi andmine juhtumikorralduse põhimõttel

4.1. **SHS § 9 lõike 1** kohaselt tuleb kasutada juhtumikorralduse põhimõtet juhul, kui isik vajab iseseisva toimetuleku parandamiseks pikaajalist ja mitmekülgset abi, sealhulgas pikaajalist hooldust, mille osutamiseks on vaja koordineerida mitme organisatsiooni koostööd. **SHS § 9 lõike 2** kohaselt hõlmab abi andmine muu hulgas hinnangu andmist isiku abivajadusele, abimeetmete rakendamist ning juhtumiplaani koostamist. Juhtumiplaanis sisalduvate andmete loetelu on kehtestatud sotsiaalministri 09.02.2016 [määrusega nr 10](#) „Juhtumiplaanis sisalduvate andmete loetelu“. Juhtumikorralduse protsess ja dokumenteerimine toimub STARis, kus on juhtumikorralduseks loodud eraldi menetluse liik – juhtumimenetlus. [STARi põhimääruse](#) § 8 lõike 1 punktid 8 ja 9 sätestavad, et registrisse kantakse abivajaduse hindamise andmed ning SHS §-s 9 nimetatud juhtumiplaani andmed.

4.2. Ruhnu vallas on aastatel 2022–2024 STARi kantud viis koduteenuse menetlust neljale inimesele, millest kolm (22257230862, 22257234164, ja 23259320786) on algatatud juhtumimenetlusena.²

- Juhtumimenetlus 22257230862 on algatatud koduteenuse saaja kohta. STARis on täidetud abivajaduse hindamise üldküsimustik ja antud hinnang isiku abivajadusele. Probleemide lahendamise tegevuskavasse on sisestatud tegevuste eesmärk ja alaeesmärk. Juhtumiplaanis on kajastatud hinnang abivajadusele ja tegevuskava, juhtumivõrgustiku liikmeks on märgitud koduhooldustöötaja/KOVi sotsiaaltöötaja. Teenuste osutamise periood 02.11.2022–01.11.2023 on kajastatud määratud abinõude all. Teenuse osutamine lõppes 2023. aastal, inimene suri 2025. aastal, kuid juhtumimenetlus on STARis endiselt aktiivne. Sama inimese kohta on avatud ka eraldi koduteenuse lihtmenetlus 22257199141 (01.11.2022–02.11.2022), mis on lõpetatud 02.11.2022.
- Juhtumimenetlus 22257234164 on algatatud koduteenuse saaja kohta. STARis on täidetud abivajaduse hindamise üldküsimustik ja märgitud hinnang abivajadusele. Probleemide lahendamise tegevuskavasse on märgitud tegevuste eesmärk ja alaeesmärk. Juhtumiplaan on puudulik ja kinnitamata, juhtumivõrgustiku liikmed on märkimata. Menetlus on lõpetatud 2023.
- Juhtumimenetlus 23259320786 on algatatud koduteenuse saaja kohta. STARis on täidetud abivajaduse hindamise üldküsimustik ja antud hinnang abivajadusele. Tegevuskava ei ole koostatud. Juhtumiplaanis on STARi veateated: probleemid, ressursid ja takistavad tegurid on hindamata, vähemalt üks eesmärk koos tegevusega peab olema kirjeldatud. Ka juhtumivõrgustiku liikmed on märkimata. Teenuse osutamise periood 20.01.2023–31.12.2023 on kirjas määratud abinõude all. Vallasekretäri sõnul on teenuse osutamine lõppenud, kuid menetlus on STARis endiselt aktiivne.

4.3. Vallasekretäri selgituste järgi sotsiaalteenuste ja -toetuste menetlemist ja dokumenteerimist STARis järjepidevalt ei toimu, STAR ei ole igapäevaselt kasutatav ja jälgitav andmekogu, sinna sisestatakse peamiselt toetuste andmed. Vestluses juhiti vallasekretäri tähelepanu menetlustele, milles koduteenuse osutamine on lõppenud, kuid mis on STARis endiselt aktiivsed (23259320786 ja 22257230862) ning nõudele dokumenteerida juhtumikorralduse protsess STARis.

4.4. SKA seisukoht: juhtumimenetlustes on inimese abivajadus välja selgitatud ja koduteenus osutatud. Abivajaduse hindamise tulemuste alusel on jäetud koostamata tegevuskava. Puuduvad tegevuskava eesmärgid ja alaeesmärgid (23259320786), tegevuskava elluviimise eest

² Kokkuvõttes on kontrollitud sotsiaalteenuste menetlustes esitatud näited Ruhnu Vallavalitsuse STAR kliendimenetluse viitenumbritega.

vastutajad, tegevuskava elluviimise ajakava, tegevuskava täitmise hindamise andmed ja täitmise tulemus. Ruhnu Vallavalitsusel tuleb tagada, et juhtumikorralduse põhimõttel tehtavad sotsiaaltöö toimingud oleksid dokumenteeritud STARis, mis on riigi keskne andmekogu ja asutatud muu hulgas juhtumikorralduse põhimõttel läbiviidava sotsiaaltöö korraldamiseks (SHS § 141 lõige 1 punkt 2).

5. Hindamiskohustus ja otsus abi andmise kohta

5.1. **SHS § 15 lõigete 1 ja 2** kohaselt peab KOV välja selgitama abi saamiseks pöördunud inimese abivajadus ja sellele vastava abi ulatuse ning korraldama abi osutamise või abistama inimest abi saamiseks vajalikes tegevustes. Abivajaduse väljaselgitamisel tuleb lähtuda terviklikust lähenemisest, arvestades inimese toimetulekut ja ühiskonnaelus osalemist mõjutavaid asjaolusid

5.2. Korra § 5 lõike 1 järgi tagab või korraldab vallavalitsus sotsiaalhoolekandelse abi andmise üldjuhul isiku pöördumise alusel. Kuigi korra § 5 lõige 2 näeb ette, et sotsiaalhoolekandelse abi avalduse vormid kinnitab vallavalitsus, ei ole neid vorme kinnitatud. Olemas on koduteenuse taotlemise vorm, mis on avalikustatud [kodulehel](#) koduteenuse kirjelduse juures. Vallasekretäri selgituste kohaselt võetakse abivajaja pöördumisi vastu igas vormis (sh telefoni teel), ega nõuta vormikohast taotlust.

5.3. Korra § 23, § 27 lõige 1, § 32, § 40, § 44 lõige 2, § 49, § 51 lõige 1 ja § 55 lõige 2 sätestavad erinevate sotsiaalteenuste puhul kohustuse selgitada välja isiku abivajadus ning teha seda terviklikust lähenemisest lähtudes, sh hinnata isiku personaalse tegevusvõimega seotud asjaolusid; isiku füüsilist ja sotsiaalset elukeskkonda ning toimetulekut ja osalust ühiskonnaelus.

Hindamisdokumentidena näeb kord ette hooldusvajaduse hindamise testi koduteenuse korral (korra § 32) ja vallavalitsuse korraldusega kinnitatud hooldusvajaduse hindamise akti täisealise isiku hoolduse määramisel (korra § 44 lõige 2).

5.4. Järelevalve käigus tuvastati juhtumid, kus abivajaduse hindamist ei ole toimunud:

- ÜHteenuse menetlus 25277101868 (2025). Abivajaja oli isik, kellele oli varasemalt juhtumimenetluses 22257230862 osutatud koduteenust. Vallavalitsuse korralduses on märgitud, et hooldusvajadus selgitati välja inimese haigla õenduosakonnas viibimise ajal. Hindamise andmeid vallavalitsuse menetlusedokumentides ei ole ning puudub hinnang SHS § 15 tähenduses.
- Koduteenuse menetlus 22257234382 (2022). Hindamise andmed puuduvad ning abivajadust ei ole dokumenteeritud.

5.5. Korra § 6 lõige 3, § 37 lõige 4, § 40 lõige 3, § 46 lõige 1, § 51 lõige 3 ja § 71 sätestavad, et teenuse osutamine või mitteosutamine otsustatakse vallavalitsuse haldusaktiga ja/või halduslepinguga.

- 2025. aastal otsustati üks ÜHteenuse osutamine vallavalitsuse korraldusega (menetlus 25277101868).
- 2022–2023 koduteenuse menetlustes ei ole vallavalitsus vormistanud haldusakti ega sõlminud teenuse osutamise lepingut, kuigi korra §-d 33 ja 34 seda nõuavad.

5.6. Vallasekretäri selgituste kohaselt ei ole abivajaduse hindamist dokumenteeritud, vallavalitsusel puudub abivajaduse välja selgitamiseks hindamisdokument. Vallasekretäri sõnul on ta teadlik hindamise ja haldusakti andmise vajadusest, kuid ta on pidanud seda bürokraatlikuks nõudeks, ka sotsiaalteenuste osutamise vajadus on vallas harv. Abivajaduse hindamise võimalusest STAR2 keskkonnas vallasekretär teadlik ei olnud. Sellegipoolest on inimestele koduteenus ja ÜHteenus korraldatud. Vallasekretär kinnitas, et edaspidi tagatakse hindamisdokumentide olemasolu ning abivajadus hinnatakse terviklikult ja otsused vormistatakse korrektselt.

5.7. SKA seisukoht: Järelevalve käigus ei olnud võimalik tuvastada, kas SHS § 15 lõike 2 nõue — lähtuda terviklikust lähenemisest isiku abivajadusele — on kontrollitud juhtudel täidetud. Kontrollitud koduteenuse ja ÜHteenuse lihtmenetlustes puudusid abivajaduse hindamise

tulemused. SHS § 18 lõike 2 nõue koostada teenuse osutamise haldusakt või haldusleping koostöös teenust saava isikuga ei ole täidetud. Rikuti ka Ruhnu Vallavalitsuse enda korra §-e 33 ja 34, kuna koduteenuse osutamine korraldati haldusaktita ning lepingut sõlmimata.

6. Ruhnu Vallavalitsuse korraldatav koduteenus

6.1. **SHS §-des 17 kuni 19** on sätestatud koduteenuse eesmärk ja sisu, KOVi kohustused ja nõuded koduteenust vahetult osutavale isikule. Koduteenuse korraldust käsitlevad korra §-d 26–36. Koduteenuste loetelu on esitatud korra §-s 29. Selle sätte alusel on Ruhnu Vallavalitsus koostanud [koduteenuste nimekirja](#), mille põhjal saab abivajaja märkida, millist kodu- või isikuabiteenust ta vajab. Loetelu on siiski kitsendav ega hõlma kõiki sotsiaalkaitseministri 29.06.2023 määruses nr 40 „[Nõuded koduteenusele](#)“ loetletud koduabi ja isikuabiga seotud toiminguid.

Koduteenus on Ruhnu vallas tasuline ning teenuse hind sõltub teenuse osutamise kordade arvust. Teenuste kirjeldus ja hinnakiri on avalikustatud valla [kodulehel](#).

6.2. Aastast 2025 koduteenuse saajaid Ruhnu vallas ei ole. Aastatel 2022–2024 osutati koduteenust neljale inimesele. Vallasekretäri selgituste kohaselt võimaldatakse koduteenus inimestele, kelle puhul kodukülastuse ja vestluse käigus on koduteenuse vajadus tuvastatud. Abivajaja saab ise selgitada, millist abi ja millises mahus ta vajab. Abivajaduse hindamist ei dokumenteerita. Ka koduteenuse osutamise perioodil kõrvalabi vajaduse määra muutumisel inimese tegevusvõime või elukeskkonna tõttu korduvhindamist ei tehta (SHS § 18 lõige 1). Lepingut teenusesaajaga ei sõlmita. Peamisteks abivajadusteks on poes käimine, toidu koju toomine, ravimitega varustamine, koristamine, küttepuude tuppa toomine. Koduteenust osutab valdavalt vallasekretär, kes koostab teenuse osutamise kohta aruandeid. Järelevalves esitatud aruannetest nähtub, et näiteks menetluses 22257234382, kus STARis määratud abinõudest tuleneb toiduainetega ja majapidamistarvetega varustamine vajadus kümne tunni ulatuses, on teenust osutatud nii töö- kui puhkepäevadel. Teenusesaajale on viidud koju soe toit, samuti on käidud poes ja toodud kuurist küttepuud.

6.3. **SHS § 19** kohaselt ei tohi koduteenust osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise või vara. Järelevalves karistusregistrist kontrollitud andmete põhjal puuduvad koduteenust osutaval vallasekretäril asjaolud, mis takistaksid koduteenuse osutamist.

6.4. SKA seisukoht: Ruhnu Vallavalitsus on välja selgitanud koduteenuse saajad ning tuvastanud abivajaduse kodukülastuste ja vestluste käigus. Abivajaduse hindamist ei ole siiski dokumenteeritud. Vallavalitsusel tuleb koduteenuse korraldus üle vaadata ning tagada teenuse nõuetele vastav korraldamine ja dokumenteerimine, sealhulgas viia koduteenuse loetelu vastavusse õigusaktidega, tagada abivajaduse dokumenteeritud hindamine, vajadusel korduvhindamine, haldusakti või halduslepingu koostamine. Positiivsena toonitab SKA, et Ruhnu vallas osutatakse koduteenust ka tööpäevavälisel ajal, mis arvestab abivajaja vajadusi.

7. Ruhnu Vallavalitsuse korraldatav väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus

7.1. **SHS §-des 20 kuni 22¹** on sätestatud ÜHteenuse eesmärk ja sisu, nõuded teenuseosutajale ja KOVi kohustused ÜHteenuse korraldamisel. ÜHteenuse taotlemist ja menetlemist käsitleb korra § 37. ÜHteenuse korraldamise ja rahastamise kohta on teave [kodulehel](#).

7.2. ÜHteenuse rahastamist reguleerib Ruhnu Vallavalitsuse 27. juuni 2023 määruse nr 03 „Üldhooldusteenuse hoolduskulude piirmäärade kehtestamine“. Sellega on alates 01.07.2023 kehtestatud hoolduskulude piirmääraks kuni 500 eurot kalendrikuus ühe ÜHteenuse saaja kohta. SKA kodulehel avaldatud ÜHteenuse osutajate [ÜHteenuse maksumusi](#) (seisuga 30.09.2025) võrreldes selgub, et Ruhnu valla kehtestatud piirmäär 500 eurot kuus ei võimalda katta ühegi Saaremaa hooldekodu hoolduskulusid täielikult. Sellega ei ole inimesele kindlustatud ÜHteenuse kättesaadavus selliselt, et tal oleks võimalus valida vähemalt mõne teenuseosutaja vahel mõnes inimese elukohast mõistlikul kaugusel asuvas kohas nii, et vallas kehtestatud piirmäär kataks

täielikult hooldekoduteenuse hinnas sisalduvad hooldustöötajate kulud täies ulatuses (SHS § 22¹ lõige 3).³

7.3. Vallasekretäri sõnul on alates 01.07.2023 osutatud ÜHteenust ühele abivajajale ja seda 2025. aastal ca nelja kuu jooksul. Abivajaduse hindamist läbi ei viidud, vastu võeti vallavalitsuse korraldus ÜHteenust vahetult osutavate hooldustöötajate ja abihooldustöötajate kulude piirhinna ulatuses tasumiseks vastavalt hoolekandetasutuse kehtestatud hoolduskomponendi hinnale, kuid mitte rohkem kui kehtestatud piirhinna ulatuses. Piirhinda ületav summa, hooldekodu kohatasu majutus- ja toitlustuskomponent ning muud teenusega seotud kulud jäeti inimese või ülalpidamiskohustusega isikute kanda.

SKA seisukoht: Ruhnu Vallavalitsuses on otsustatud ja korraldatud ÜHteenuse eest tasumine ning teenuskoha maksumust rahastati isikult võetavast tasust ja valla eelarvest vähemalt kehtestatud piirmäära ulatuses. Ruhnu Vallavalitsus ei täitnud ÜHteenuse tagamisel SHS § 15 lõigetes 1 ja 2 sätestatud kohustust selgitada välja terviklik abivajadus.

8. Ruhnu Vallavalitsuse korraldatav tugiisikuteenus, isikliku abistaja teenus, sotsiaaltransporditeenus ja eluruumi tagamise teenus

8.1. **SHS §-d 24 ja 28** sätestavad KOVi kohustused tugiisikuteenuse ja isikliku abistaja teenuse osutamisel. Nimetatud sotsiaalteenuste korraldust käsitlevad vastavalt korra §-d 38–41 ja §-d 48–52. Teenuseid puudutav teave on kättesaadav [kodulehel](#). Vallasekretäri sõnul ei ole Ruhnu vallas tugiisikuteenuse ega isikliku abistaja teenuse määramisi olnud, kuid vallavalitsus on valmis vajaduse korral nimetatud sotsiaalteenused korraldama ja abivajajale tagama.

8.2. **SHS § 38** sätestab sotsiaaltransporditeenuse korraldamise kohustuse ning korra §-d 67–69 sätestavad teenuse korraldamise. Teenuse eesmärk ja saamise tingimused on kirjas [kodulehel](#). Vallasekretäri ütluste kohaselt on vallas olemas transpordivahend, millega vajaduse korral sotsiaaltransporditeenust osutada. Senini pole vajadust olnud. Vallavalitsus korraldab vajadusel reisijate transportimist lennujaama ja tagasi, kuid seda ei käsitleta sotsiaaltransporditeenusena.

8.3. **SHS § 41** sätestab eluruumi tagamise korraldamise kohustuse ning korra §-d 70–77 sätestavad teenuse korraldamise. Teenuse saamise tingimused on kirjas [kodulehel](#). Vallasekretäri ütluste kohaselt eluruumi tagamise teenust Ruhnu vallas osutatud ei ole. Vajaduse tekkides on vallas olemas munitsipaal-eluruum, kuhu saab SOS-olukorra tekkides inimese paigutada.

8.4. SKA seisukoht: Ruhnu Vallavalitsus ei ole osutanud tugiisikuteenust, isikliku abistaja teenust, sotsiaaltransporditeenust ning eluruumi tagamise teenust. Valla hinnangul on vajaduse tekkides valmisolek loetletud sotsiaalteenuste osutamiseks olemas.

TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

1. Ruhnu Vallavalitsusel tuleb tagada, et alates 01.07.2026 on sotsiaaltöötaja teenistusülesandeid täitval ametnikul kutseseaduse alusel välja antud sotsiaaltöötaja kutse või riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös või sellele vastav kvalifikatsioon (vt punkt 3).
2. Vaadata üle sotsiaaltöötaja teenistusülesandeid täitva ametniku ametijuhend ja viia see vastavusse SHSi ja korra nõuetega (vt punktid 1.5 ja 3.2).
3. Ruhnu Vallavalitsusel tuleb juhtumikorralduse põhimõttel tehtava sotsiaaltöö toimingute läbiviimine ja dokumenteerimine kajastada STARis (vt punkt 4).
4. Ruhnu Vallavalitsuses esineb puuduseid abivajaduse välja selgitamisel (SHS § 15 lõiked 1 ja 2), puuduvad abivajaduse hindamise alusdokumendid ning abivajaduse hindamine ei ole dokumenteeritud. SKA soovib kaaluda abivajaduse hindamiseks elektroonilise hindamisvahendi kasutusele võtmist STAR2 keskkonnas. Viimane võimaldab sotsiaaltöötajatel koguda ja analüüsida abivajaja teavet ühtses, standarditud vormis (vt punkt 5).

³ Sellele on tähelepanu juhtinud ka õiguskantsler oma kõikidele KOVidele suunatud 27.01.2026 [kirjas nr 6-4/251403/2600714](#) „Kohaliku omavalitsuse sotsiaalvaldkonna ülesannete täitmine“.

5. Tulenevalt SHS § 15 lõikest 1 on KOVi abivajaduse hindamise kohustus, mistõttu säilitatakse ka abivajaduse hindamise dokumendid. Vaatamata asjaolule, et osade andmete STARi kandmise tähtaega on pikendatud, soovib SKA igapäevatöös STARi kanda [sotsiaalteenuste ja -toetuste põhimääruse](#) § 8 lõige 1 punktides 8, 9, 11 ja 12 sätestatud andmed ning korrastada varem sisestatud menetlused. Lõppenud menetlused tuleb STARis lõpetada.
6. Tagada KOVi haldusaktide õiguspärasus. Järgida, et sotsiaalteenuse osutamine või mitteosutamine isikule otsustatakse vallavalitsuse haldusaktiga ja/või halduslepinguga tuginedes nii SHSi kui KOVi enda korra sätetele (vt punktid 2.3 ja 5j).
7. Vaadata üle korra § 29 ja selle alusel vastu võetud vallavalitsuse dokumendid ning viia need vastavusse sotsiaalkaitseministri 29.06.2023 määruses nr 40 „[Nõuded koduteenusele](#)“ loetletud koduabi ja isikuabiga seotud toimingutega (vt punkt 6).
8. Kuivõrd korra § 34 näeb ette koduteenuse osutamise lepingu alusel, tuleb koduteenuse osutamisel järgida lepingu koostamist koostöös teenusesaajaga ja koduteenuse osutamist vastavalt lepingule. Samuti tuleb koduteenuse osutamise perioodil kõrvalabi vajaduse määra muutumisel isiku tegevusvõime või elukeskkonna tõttu viia läbi korduv hindamine (SHS § 18 lõige 1) (vt punkt 6).

(allkirjastatud digitaalselt)
Ülle Sihver
peaspetsialist (järelevalve)